

**Проект 2007CB16IPO008-2013-3-008 «Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци - AGROCOMP»,
съ-финансиран по Програмата за транс гранично
сътрудничество**

ИПП България – Турция ССИ № 2007CB16IPO008

Договор: 2007CB16IPO008-2013-3-008-3

**”Предоставяне на консултации за проучвания, оценки, анализи,
дизайн”**

**ТРАНСГРАНИЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЦЕСА
НА КОМПСТИРАНЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА
ПЪНАРХИСАР**

Възложител: Сдружение „Европа и Ние”, гр. Поморие

Изпълнител: Българо-австрийска консултантска компания АД

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние”, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съ-финансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007CB16IPO008

УВОД

Настоящата транс-гранична оценка е резултат от разработените в Община Поморие и Община Пънархисар оценки на въздействието на процеса на компостиране върху нивото на замърсяване. Двете оценки са разработени на база на проведените паралелни проучвания и анализа на работата на Групите за наблюдение в двата целеви региона по проект "Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци" – Община Поморие, Р. България и Община Пънархисар, Р. Турция.

Проект "Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци" е финансиран от Европейския Съюз чрез Програмата за Трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция ССИ номер 2007СВ16ІР0008 и се изпълнява от Сдружение «Европа и Ние», гр. Поморие (водещ партньор) и Селскостопанска камара на Пънархисар, гр. Пънархисар.

Настоящият доклад има за цел да изготви окончателна транс-гранична оценка на ефективността на процеса на компостиране, ползите от компостирането за степента на замърсяване в целевите региони, очакваното дългосрочно въздействие върху природата и околната среда. Документът ще даде и обща оценка на ефективността и успеха на проект "Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци". Проучванията, станали основа за настоящата оценка, бяха реализирани от наети външни консултанти, а обобщената транс-гранична оценка е осъществена от консултантски екип на Българо-австрийска консултантска компания АД.

ЦЕЛИ НА ПРОЕКТА

Общата цел на проект "Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци" е да се подобри качеството на живот в трансграничния регион чрез ефективно използване и опазване на общите природни ресурси. Проектът насърчава компостирането като инструмент за борба с количествата отпадъци и въздействието на изменението на климата в трансграничния регион.

Специфичните цели на проекта са:

- Намаляване отрицателното въздействие на селското стопанство върху околната среда чрез насърчаване на компостирането на селскостопански отпадъци;
- Намаляване въздействието на изменението на климата върху околната среда чрез разработване на съвместен план за действие за управление на селскостопанските отпадъци и развитие на екологосъобразно поведение в трансграничния регион.

МЕТОДОЛОГИЯ

Ангажиран за провеждане на окончателната транс-гранична оценка бе консултантският екип на Българо-австрийска консултантска компания АД, който предложи методология за реализиране на дейността, обобщи, сравни и анализира резултатите от попълнените изходящи анкети от двата целеви региона и изготви обобщен анализ и трансгранична оценка на ефекта от компостирането и от реализирането на проекта.

Целта на настоящия доклад е да се изготви генерална оценка на ефективността на процеса на компостиране, въздействието на компостирането върху степента на замърсяване в целевите региони и да се оцени очаквания дългосрочен ефект върху природата и околната среда.

В двата целеви региона - Община Поморие и Община Пънархисар, селското стопанство заема значителна роля в местната икономика. В резултат на това са налице много отпадъци от земеделските дейности. Компостирането на биоразградимите селскостопански отпадъци е правилно и отговорно решение за управление на отпадъците, което трябва да бъде популяризирано и разпространено. В рамките на проекта са проведени редица дейности, имащи за цел да повишат информираността сред земеделските стопани за ползите от компостирането и да стимулират отговорно и екологосъобразно поведение към генерираните селскостопански отпадъци.

За целите на проекта бяха проведени проучване и идентифициране на земеделските стопани в двете целеви територии, генериращи големи количества отпадъци, оценка на информираността им и на мотивацията им да компостират биоразградимите си отпадъци. Разработена бе методика за оценка и избор на земеделски стопанства на територията на двете целеви общини – Поморие и Пънархисар, в които да се монтират демонстрационни платформи за компостиране. На база на методиката бяха оценени и подбрани 12 (10 + 2 резервни) земеделски стопанства – по 6 във всеки регион, като в 10-те, получили най-високи оценки, се монтираха демонстрационни платформи за компостиране. Подбраните земеделски стопани преминаха през специализирано обучение, по време на което да се запознаят с основните принципи в компостирането и работата с демонстрационните платформи. В двата целеви региона се създадоха Групи за наблюдение, осъществяващи мониторинг на процеса на компостиране в съответната община.

Настоящият доклад има за цел да оцени ефекта от компостирането върху околната среда чрез реализиране на допитване до целевите групи и анализ на работата на Групите за наблюдение в Община Поморие и Община Пънархисар. В частност ще се установи и цялостната генерална оценка за ефективността от реализирането на проекта и постигнатия успех.

Териториален обхват: Община Поморие, област Бургас, Република България и Община Пънархисар, провинция Къркларели, Република Турция.

Период на реализация: януари 2015 г.

Целеви групи: фермерите, в чиито стопанства са монтирани демонстрационни платформи за компостиране, земеделски стопани, членове на Групите за наблюдение, формирани по проекта, представители на местни и регионални власти, екоинституции, неправителствени организации, представители на бизнеса, общественост в двата целеви региона.

Методология за изпълнение на дейността:

- Обобщение, сравнение и анализ на резултатите от попълнения изходящ анкетен формуляр в двата целеви региона;
- Обобщен анализ и обобщена оценка на ефекта от компостирането върху нивото на замърсяване на околната среда;
- Обобщен анализ и обобщена оценка на общия ефект от проекта;

- Анализ на очаквания дългосрочен ефект;
- Подготовка на общи изводи и препоръки в контекста на съвместното сътрудничество и дългосрочното партньорство между двата целеви региона;
- Комплектоване на окончателен трансграничен анализ и оценка на ефекта от компостирането.

Метод: камерален.

Обобщение, анализ, оценка, доклад: 2 експерта.

ОБОБЩЕНИЕ, СРАВНЕНИЕ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

В периода ноември – декември 2014 г. в двете целеви територии се проведеха заключителните проучвания, целящи да установят ефекта от процеса на компостиране и успеваемостта от реализирането на проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“. Резултатите от двете проведени проучвания са обект на обобщение, сравнение и анализ в настоящата секция.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО В ОБЩИНА ПОМОРИЕ

1. Анкетирани са 42 респондента - земеделски производители и други заинтересовани лица от Община Поморие.
2. Цел на проведеното проучване е да се оцени ефекта от процеса на компостиране, ползите от компостирането за степента на замърсяване на местно ниво и очаквания ефект върху околната среда в дългосрочен план, както и да се направи цялостна оценка на ефективността и успеха на проект “Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци”.
3. Болшинството от анкетирани са участвали в събитията/дейностите, реализирани по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“.
4. Болшинството анкетирани изразява своето задоволство от качеството и количеството на поднесената информация за компостирането и ползите от него.

5. Над 2/3 от запитаните са на мнение, че количеството депонирани селскостопански отпадъци е намаляло или се е повлияло след реализирането на проекта.
6. 2/3 от запитаните са на мнение, че в резултат на компостирането намалява количеството на депонираните селскостопански отпадъци, което е много висок процент в подкрепа на компостирането на биоразградими отпадъци.
7. Почти всички запитани са на мнение, че реализирането на проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ оказва значим ефект върху нивото на депонираните отпадъци в община Поморие.
8. Налице е категорична подкрепа и доверие към компостирането като екологосъобразен начин за справяне с биоразградимите отпадъци.
9. Болшинството анкетирани са на мнение, че компостирането на биоразградими отпадъци има значим положителен ефект върху околната среда.
10. 1/3 от анкетираните са на мнение, че благодарение на компостирането на биоразградими отпадъци се допринася за повишаване на почвеното плодородие.
11. В резултат на реализираните проектни дейности е повишена информираността и готовността на земеделските стопани да компостират отпадъците, генерирани от селскостопанска дейност.
12. Болшинството анкетирани са на мнение, че компостирането на биоразградими отпадъци спомага за опазването на околната среда в по-голяма или по-малка степен.
13. Болшинството от респондентите са повлияни положително от реализирането на проекта и са променили своето отношение/поведение към начините за третиране на отпадъците и към опазването на околната среда.
14. Налице са респонденти, започнали да компостират, без да са директни ползватели по проекта (без да са получили демонстрационен съд за компостиране).
15. Необходим е незначителен стимул за вече информирани, но все още недостатъчно мотивирани земеделски стопани да започнат да компостират биоразградимите отпадъци от селскостопанска дейност.
16. Над 2/3 от участниците в проучването са опитали да компостират биоразградимите си отпадъци.
17. Над 1/5 от респондентите успешно са опитали да компостират биоразградимите си отпадъци.

18. Налице е висока степен на мотивация и готовност за компостиране, а постигнатият успех е гаранция за продължаване на добрата практика и популяризирането ѝ сред други земеделски стопани и домакинства.
19. Болшинството от участниците в проучването са високообразовани земеделски производители с висше и средно образование, на възраст над 35 години.
20. В резултат на компостирането са намалели количествата селскостопански отпадъци, понижени са разходите за сметосъбиране и сметоизвозване.
21. Намалелите депонирани отпадъци от селскостопанска дейност и редуцираните разходи за сметосъбиране и сметоизвозване, имат пряк и индиректен принос към противодействието на измененията в климата в глобален аспект.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО В ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

1. Анкетирани са 50 респондента - земеделски производители и други заинтересовани лица, представители на целевите групи от Община Пънархисар.
2. Цел на проведеното проучване е да се оцени ефекта от процеса на компостиране, ползите от компостирането за степента на замърсяване на местно ниво и очаквания ефект върху околната среда в дългосрочен план, както и да се направи цялостна оценка на ефективността и успеха на проект "Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци".
3. Положителният ефект от реализирането на проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ е неоспорим – 98 % от респондентите считат, че благодарение на проекта са намалели количествата депонирани отпадъци от селскостопанска дейност.
4. Почти всички респонденти считат, че компостирането на биоразградими отпадъци оказва силен положителен ефект върху количеството депонирани селскостопански отпадъци.
5. Болшинството от участниците в проучването вярват, че компостирането на биоразградими отпадъци съдейства за опазване на околната среда и природните ресурси.
6. Болшинството от респондентите демонстрират ясна и екологично отговорна позиция по въпросите на опазването на околната среда и разумното използване на природните ресурси.

7. Болшинството от анкетираните са опитали да компостираат биоразградимите си отпадъци; тези, които са били по-упорити и стриктно са спазвали правилата за компостиране, са успяли.
8. Респондентите демонстрират висока степен на информираност и желание за компостиране.
9. Болшинството респонденти виждат многостранните ползи от компостирането и компоста – както в личен план, така и за околната среда в региона.
10. Респондентите демонстрират висока степен на екологосъобразно мислене и поведение и осъзнаване на принципите за устойчиво развитие.
11. Болшинството от респондентите са на мнение, че промотираният в рамките на проекта метод за оползотворяване на селскостопанските отпадъци – компостиране, е добра практика и ще продължи да се прилага и след приключване на проекта.
12. Налице е пряк принос към устойчивостта и разпространението на положителния ефект и добрите практики от проекта.
13. Високото ниво на информираност по отношение на компостирането и доверието към него се дължи в голяма степен на публичните мероприятия и информационните дейности, реализирани по проект AGROCOMP.
14. С най-голяма роля за повишаване на информираността относно компостирането на селскостопански отпадъци са информационните дни.
15. Болшинството от респондентите са земеделски производители, мъже, с основно и средно образование, на възраст над 35 години.
16. Налице е висока степен на мотивация сред земеделските производители и представителите на целевите групи и готовност за компостиране и за отговорно отношение към генерирането, третирането и оползотворяването на биоразградимите отпадъци.
17. В резултат на компостирането са намалели количествата селскостопански отпадъци, понижени са разходите за сметосъбиране и сметоизвозване, в резултат на което по пряк и индиректен начин, се противодейства на измененията в климата в глобален аспект.

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОУЧВАНИЯТА В ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

Информацията и изводите от проведените проучвания в двете целеви общини беше обобщена, сравнена и анализирана. Обобщените изводи за транс-граничния регион от проведените проучвания са представени по-долу:

1. Болшинството от анкетираните в транс-граничния регион са участвали в събитията/дейностите, реализирани по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“, от което може да се заключи, че високото ниво на информираност по отношение на компостирането и доверието към него се дължи в голяма степен на публичните мероприятия и информационните дейности, реализирани по проекта.
2. Повечето от запитаните в транс-граничния регион са на мнение, че количеството депонирани селскостопански отпадъци е намаляло след реализирането на проекта.
3. Повечето от запитаните в транс-граничния регион са на мнение, че в резултат на компостирането намалява количеството на депонираните селскостопански отпадъци.
4. В двата целеви региона – Община Поморие и Община Пънархисар е налице категорична подкрепа и доверие към компостирането като екологосъобразен начин за справяне с биоразградимите отпадъци.
5. Земеделските стопани и заинтересованите страни от двата гранични региона осъзнават многостранните ползи от компостирането на биоразградими отпадъци както в индивидуален план, така и в глобален аспект, по отношение на въздействието върху околната среда.
6. В резултат на реализираните проектни дейности е повишена информираността и готовността на земеделските стопани да компостират отпадъците, генерирани от селскостопанска дейност.
7. В резултат на реализираните проектни дейности е постигната промяна в мисленето и поведението на земеделските стопани и заинтересованите страни от двата гранични региона, осъзната е необходимостта от екологосъобразен живот в съответствие с принципите за устойчиво развитие.
8. Болшинството от респондентите в транс-граничния регион демонстрират ясна и екологично отговорна позиция по въпросите на опазването на околната среда и разумното използване на природните ресурси.

9. И в двата целеви региона има земеделски производители и заинтересовани лица, започнали да компостират, без да са директни ползватели по проекта (без да са получили демонстрационен съд за компостиране).
10. И в двата целеви региона е налице успешен демонстрационен процес на компостиране.
11. В транс-граничния регион е налице висока степен на мотивация и готовност за компостиране, а постигнатият успех е гаранция за продължаване на добрата практика и популяризирането ѝ сред други земеделски стопани и домакинства
12. Болшинството от участниците в двете проучвания са земеделски производители, мъже, на възраст над 35 години.
13. И в двата целеви региона се отчита, че в резултат на компостирането са намалели количествата селскостопански отпадъци, понижени са разходите за сметосъбиране и сметоизвозване, което има пряк и косвен принос към противодействието на промените в климата в глобален аспект.

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ И ТРАНС-ГРАНИЧНА ОЦЕНКА НА ЕФЕКТА ОТ КОМПОСТИРАНЕТО ВЪРХУ СТЕПЕНТА НА ЗАМЪРСЯВАНЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ И ОБЩИНА ПЪНАРХИСАР

10 демонстрационни платформи за компостиране са изградени и монтирани в предварително селектираните 10 земеделски стопанства в двете целеви общини. Двете Групи за наблюдение регулярно проследяват, наблюдават и обсъждат постигнатия напредък в процеса на компостиране в избраните земеделски стопанства. От анализа на работата на двете Групи за наблюдение могат да се изведат следните изводи:

Земеделските стопани, в чиито стопанства са монтирани демонстрационните платформи за компостиране, използват съдовете по предназначение и се грижат за тях като добри стопани. Всички земеделски стопани са отбелязали съществен напредък в процеса на компостиране и могат да използват готовия продукт за повишаване на почвеното плодородие при обработката и подготовката на почвата за новия селскостопански сезон. Всички земеделски стопани изразяват задоволството си от възможността да оползотворяват отпадъците от селскостопанската си дейност и в същото време са доволни, че допринасят за опазването на околната среда.

Членовете и на двете Групи за наблюдение са на мнение, че благодарение на

компостирането са намалели количествата селскостопански отпадъци, понижени са разходите за сметосъбиране и сметоизвозване, в резултат на което по пряк и индиректен начин, се противодейства на измененията в климата в глобален аспект. В допълнение към това могат да се добавят и резултатите от двете проведени проучвания. Според болшинството анкетирани в транс-граничния регион в резултат на компостирането намалява количеството на депонираните селскостопански отпадъци. Това разбира се, не се дължи само на компостирането на селскостопанските отпадъци от 10-те пилотни земеделски стопанства. Анализът на резултатите от двете проучвания сочи, че общо над 2/3 от анкетирани в двата целеви региона са опитали да компостират селскостопанските си отпадъци, някои успешно, други – в по-малка степен. Факт е обаче, че **повечето от респондентите са положили усилия да оползотворят генерираните от селскостопанската им дейност биоразградими отпадъци, с което реално са допринесли за намаляване на отпадъците, които ще се депонират.**

Намаление на емисиите на парникови газове означава процентното намаление на емисии на парникови газове, реализирано в конкретния случай чрез компостиране на биоразградимите отпадъци за сметка на депонирането на същите. Парниковите газове, които подлежат на наблюдение и изчисление на емисиите са:

- въглероден диоксид - CO₂;
- метан - CH₄;
- диазотен оксид - N₂O;
- прекурсори на парниковите газове - NO_x, CO и NMVOCs;
- серен диоксид - SO₂.

Различните парникови газове са претеглени чрез техния потенциал на глобално затопляне, като общите емисии са изразени в милиони тонове еквивалент на въглероден диоксид (CO₂). Емисиите на парникови газове от сектор “Селско стопанство” се получават в резултат от дейностите и процесите на производство и преработка на селскостопанска продукция, торене на почвите и третиране на животински отпадъци. Най-голям източник на емисии на метан в сектора е ентеричната ферментация при селскостопанските животни – 21,3% от емисиите на сектора. Най-значителни са емисиите на N₂O от селскостопанските почви, като техният дял през 2011 г. е 57,6%. При изгарянето на растителни отпадъци от стърницата се емитират известни количества парникови газове - прекурсори на парникови газове - CO и NO_x. Емисиите на парникови газове в сектор “Отпадъци” се получават в резултат от

процесите на събиране, съхранение и третиране на твърди отпадъци и след третиране на отпадъчни води от домакинствата и промишлеността. Твърдите отпадъци могат да се третират посредством депониране на сметища, рециклиране, изгаряне с цел унищожаване или за получаване на енергия. В този сектор се определят емисиите на парникови газове само от процесите на гниене на депонираните твърди отпадъци. Депонираните твърди отпадъци емитират CH_4 в резултат от процесите на анаеробно и аеробно разграждане на органичното им съдържание (биоразградимите отпадъци, в т.ч. отпадъците от селскостопанска дейност). Затова ролята на компостирането на биоразградими отпадъци е значителна за намаляване на емисиите парникови газове, а именно: при изгаряне, събиране, транспортиране, преработка и депониране.

Редуцирането на количеството отпадъци за депо вследствие на тяхното компостиране, намалява транспортните и други необходимо присъщи разходи за сметосъбиране и сметоизвозване, което допринася за намаляване на емисиите парникови газове и има имат пряк и индиректен принос към противодействието на измененията в климата в глобален аспект. При депонирането на отпадъците се отделя метан и други вредни емисии, което се редуцира чрез намаляване на обема на депонираните биоразградими отпадъци. Смесването на твърдите битови отпадъци, отпадъците, подходящи за рециклиране и биоразградимите отпадъци в депото не дава възможност за ефективното им оползотворяване, с което се разхищават ресурси и се пропускат ползи в средносрочен и дългосрочен план. Изразената вяра, че компостирането ще продължи да се практикува и след края на проекта и даже ще се популяризира и мултиплицира, е принос към устойчивостта на инициативата и гаранция за дългосрочния ефект.

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ И ТРАНС-ГРАНИЧНА ОЦЕНКА НА ЕФЕКТА ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОЕКТ AGROCOMP

Болшинството от анкетираните в транс-граничния регион, заявяват, че са участвали в събитията и/или дейностите, реализирани по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“. Можем да приемем, че високото ниво на информираност по отношение на компостирането и доверието към него се дължи в голяма степен на публичните мероприятия и информационните дейности, реализирани по проекта. От голямо значение е, че по-голямата част от запитаните и в Община Поморие, и в Община Пънархисар са на мнение, че количеството депонирани селскостопански отпадъци е намаляло след реализирането на проекта. Те споделят, че представената информация за компостирането и ползите от него е била

изчерпателна, качествена, подходяща и достъпна. С най-голям ефект и за двата региона е провеждането на информационните дни и семинара, в които са взели участие болшинството от респондентите на проучванията. Разбира се, ефектът от участието в другите проектни дейности също не е за подценяване – Кръглата маса, по време на която са презентирани резултатите от първоначалните проучвания и идентификацията на земеделските стопани, както и се формират двете Групи за наблюдение. Преките ползватели – земеделските стопани, получили демонстрационна платформа за компостиране, също са участвали в проучването и са споделили опита си от пилотното внедряване на компостирането за целите на оползотворяване на селскостопанските отпадъци. **Най-големият ефект от реализирането на проекта е отбелязаната промяна в мисленето и поведението на земеделските стопани и другите заинтересовани страни**, осъзнатата необходимост да генерираш по-малко отпадък, да оползотворяваш отпадъците максимално, да щадиш природните ресурси и да се стремиш да намаляваш своето негативно въздействие върху околната среда. Мнозинството от респондентите в проучванията споделят, че изпълнението на информационните и демонстрационни дейности в рамките на проекта има положителен ефект, защото хората са по-информирани и това води до промяна в тяхното отношение към отпадъците. Други смятат, че ефектът е позитивен, тъй като хората започват да третират отпадъците си екологосъобразно, а трети пък започват да компостират. Респондентите признават, че благодарение на проект AGROCOMP вече са по-информирани за отпадъците от селскостопанска дейност и ползите от компостирането им, което им помага да са по-разумни към генерирането на отпадъци. Положителен е и фактът, че благодарение на реализирането на проекта не малка част заявяват, че вече са спрели да изгарят биоразградимите си отпадъци и да ги изхвърлят на нерегламентирани места. Важно за по-нататъшното разработване на инициативата е мнението, че тя е добра практика, която трябва да бъде разпространена и популяризирана в бъдеще. Безспорна е ползата от осъществяването на проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ и ефектът му за промяна на мисленето и поведението на целевите групи. В резултат на проекта за кратък период е отчетено намаляване на количеството депонирани селскостопански отпадъци. Поради широкия интерес и многостранните ползи от компостирането, очаква се в средносрочен и дългосрочен план този ефект да се засили и да окаже още по-голямо въздействие върху степента на замърсяване в трансграничния регион.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІР0008

СЪВМЕСТНО СЪТРУДНИЧЕСТВО, МЕРКИ И УСИЛИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА АНТРОПОГЕННОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ И ОКОЛНАТА СРЕДА В ТРАНС-ГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

В двата целеви региона по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ – Община Поморие и Община Пънархисар, селското стопанство е приоритетен отрасъл с водеща роля за социално-икономическото развитие. Генерираните от селскостопанската дейност отпадъци с растителен и животински произход са подходящи за компостиране, чрез което се постига многостранен ефект с икономически, физични, химични, биологични и екологични ползи:

- Подпомага отглеждането на здрави плодове и зеленчуци;
- Намалява градинските и домакинските отпадъци;
- Отклонява материали от сметищата - остатъците от храна и боклука от двора представляват от 20 до 30 % от отпадъците на депото;
- Превръща отпадъците в много полезен материал и подобрител на почвата;
- Ефектът от добавянето на компост е незабавен, но и с много дългосрочно положително въздействие върху структурата на почвата. Тя не се уплътнява и увеличава капацитета си за задържане на вода, намалени разходи за напояване;
- Оптимизира и стабилизира рН на почвата;
- Осигурява живия компонент на почвата;
- Разпространението на редица болести при растенията могат да бъдат повлияни от микроорганизмите, намиращи се в компоста, а оттам в почвата;
- Намалява разпространението на плевели;
- Добавянето на компост като мулч или подобрител на почвата, я затопля по-бързо през пролетта;
- Подпомага борбата с ерозията на почвата;
- Помага на почвата да се свързва с и да разгражда определени замърсяващи вещества като летливите органични съединения, тежките метали и токсични химикали като пестицидите и хербицидите;

- Процесът на компостиране разгражда, а в някои случаи напълно елиминира консерванти, пестициди, полихлорирани и нехлорирани въглеводороди в замърсените почви;
- Намалява необходимостта от използване на изкуствени торове и пестициди;
- Икономическите ползи включват намаляване на нуждата от поливане на посевите, използване на токсични селскостопански химикали и конвенционално саниране на почвата;
- Компостът вече е пазарна стока (Цена), т.е. съществува реална възможност за правене на бизнес;
- Удължава „живота“ на депата за отпадъци;
- Намалявайки отпадъците на депото, се намаляват емисиите на парникови газове - включително на метан.

Компостът има уникалната способност да подобрява свойствата на почвата и качествата ѝ като хранителната среда: физически (като структура), химически показатели (хранителна среда) и биологични качества. Реалните ползи от използването на компост, са многопосочни и дългосрочни и са свързани със съдържанието на жива - органична материя в него.

Гореописаните факти са причина за широко прилагане на компостирането като форма за намаляване на въглеродния отпечатък, който оставяме след себе си. Факт е, че в двата целеви региона селското стопанство има ключова роля за местното икономическо развитие и в резултат на това се генерират големи количества отпадъци. Първоначалните прочувания, проведени в началото на проекта сочеха, че начините за справяне с тях до голяма степен увеличават негативния отпечатък върху околната среда – чрез изгаряне и изхвърляне на нерегламентирани сметища. Радващ е фактът, че след реализирането на проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ тенденцията към оползотворяване на биоразградимите отпадъци силно се е увеличила. Налице е съществена промяна в мисленето и в поведението на населението, съобразени с принципите за устойчиво развитие.

В контекста на изложеното, можем да отчетем, че в двата целеви региона е необходимо да се предприемат съвместни мерки и да се положат усилия за намаляване на негативното антропогенно въздействие върху околната среда:

- В двете целеви общини да се създадат Съвет по земеделие и Съвет по опазване на околната среда, включващи представители на местната публична администрация, компетентните държавни органи, браншовите организации,

неправителствения сектор и други заинтересовани страни. Създадените структури да заседават минимум веднъж на тримесечие, като на тях се обсъждат належащи проблеми.

- Да се излъчат представители на местните земеделски стопани от двата целеви региона, които да се включат в съветите по земеделие на местно ниво, като представят нуждите и потребностите на селските стопани и защитават интересите им при формирането на политики и вземането на решения.
- Да се търси сътрудничеството и подкрепата на местната и държавна власт за подобряване на приложимите политики, особено тези, свързани с третирането и оползотворяването на селскостопанските отпадъци.
- Да се запознаят селскостопанските производители с вредите, които се нанасят върху околната среда и природните ресурси при неизползване на земеделската земя по предназначение и несъобразена употреба на химически торове и препарати.
- Да се стимулира практикуването на устойчиво земеделие.
- Да се насърчава генерирането на по-малко отпадък от селското стопанство и третирането на вече генерирания такъв по екологосъобразен начин.
- Да се търсят възможности за раздаване на безплатни съдове за компостиране на земеделските стопани от двата целеви региона.
- Да се представят възможностите за компостиране на отпадъците от селскостопанска дейност и без специални съдове за компостиране – на принципа „Направи си сам“ чрез използване на стари непотребни вещи или чрез компостна купчина.
- Демонстрационните платформи за компостиране, монтирани по проект „Съвместна промоция на компостирането на селскостопански отпадъци“ и постигнатите резултати да бъдат използвани като пример и добра образователна практика, от която да се учат и други земеделски стопани, с което положителният ефект да се мултиплицира.
- Провеждане на информационно-разяснителни кампании сред земеделските стопани за представяне на ползите от компостирането, основните принципи и правила в компостирането, като за специфична целева група да бъдат подбрани биологичните производители.

PARTNERSHIP

- Провеждане на информационни кампании, представящи потенциалните вреди за околната среда и заплахите пред човечеството от климатичните промени, излъчваните емисии въглероден диоксид, метан и други парникови газове и количествата отпадъци, натрупани в депото. Представяне на стъпките, които всеки земеделски стопанин може да предприеме, за да допринесе за ограничаване на климатичните промени.
- Работа с деца и младежи с цел запознаване с основните принципи в компостирането и ползите от него – провеждане на работилници и информационни срещи с деца и подрастващи за изграждане на екологично мислене и поведение.
- Организиране на съвместни практически мероприятия „на терен“ с включването на земеделски стопани и деца – съвместни селскостопански дейности, организирано съвместно събиране на селскостопанския отпадък, съвместни дейности по третирането на генерирания биоразградим отпадък от селскостопанската дейност.
- Организиране и провеждане на съвместни семинари, обучения, уъркшопи за споделяне на опит, добри практики и иновативни подходи, както и актуални моменти в прилагането на добри земеделски практики и екологосъобразно поведение в селското стопанство и третиране на генерирания селскостопански отпадък.
- Изграждане и поддържане на онлайн база-данни на земеделските производители от пограничния регион, създаване на възможности за трансгранично партньорство в сферата на селското стопанство, добрите земеделски практики, устойчивото земеделие и екологосъобразно третиране на селскостопанските отпадъци.
- Популяризиране на принципите на устойчивото развитие и насърчаване на поведение, щадящо природната среда, естествените ресурси и насочено към бъдещите поколения.
- Популяризиране на принципите на устойчивото земеделие, ограничаващо вредните емисии парникови газове и допринасящо за ограничаване на климатичните промени.
- Ниски нива въглероден диоксид и намаляване на отпадъците, чрез консултиране на земеделските производители относно ефективното използване на ресурсите и намаляване на отпадъците.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІР0008

PARTNERSHIP

- Намаляване замърсяването и използването на ресурсите, както и минимизиране на отпадъците, насърчаване на ресурсната ефективност на земеделието на транс-гранично ниво.
- Устойчиво използване на ресурсите, ефективност и чисти технологии, което да спомогне за превръщането на двете транс-гранични държави в нисковъглеродни икономики.

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние”, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съфинансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ161Р0008

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение можем да обобщим, че компостирането на отпадъците от селскостопанска дейност е един екологосъобразен начин за справяне с генерирания биоразградим отпадък и допринася за борбата с климатичните изменения и намаляване на екологичния отпечатък, който оставяме върху околната среда. Ефектът от реализирането на проекта е колкото в индивидуален план – чрез редуциране на разходите за осъществяване на селскостопанска дейност и увеличаване на производителността от нея, толкова и в глобален аспект. Най-голямата полза от съвместната инициатива е отбелязаната промяна в мисленето и поведението на общността и осъзнатата необходимост да живееш в хармония с природата, да щадиш природните ресурси. Цялостният позитивен ефект от реализирането на проект „Съвместна промоция компостирането на селскостопански отпадъци“ е ясно забележим, а очакваните ползи за околната среда и за нивото на замърсяване ще се отчитат още по-ясно в дългосрочен план. Изградените и монтирани демонстрационни платформи за компостиране са добра практика, популяризирането и разпространението на която ще засили положителния ефект от проекта. Ангажиментът и на местната и регионална власт в продължаващата промоция и внедряване на компостирането на биоразградими отпадъци обаче, е важно условие за успеха на инициативата и превръщането ѝ в необходимост за всяко земеделско стопанство и всеки дом.

ТАЗИ ПУБЛИКАЦИЯ Е НАПРАВЕНА С ПОДКРЕПАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ЧРЕЗ ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ИПП БЪЛГАРИЯ – ТУРЦИЯ. СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПУБЛИКАЦИЯТА Е ОТГОВОРНОСТ ЕДИНСТВЕНО НА СДРУЖЕНИЕ "ЕВРОПА И НИЕ" И ПО НИКАКЪВ НАЧИН НЕ ОТРАЗЯВА ВЪЗГЛЕДИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ИЛИ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА ПРОГРАМАТА.

"ПРОЕКТАТ СЕ СЪ-ФИНАНСИРА ОТ ЕС ЧРЕЗ ПРОГРАМАТА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ИПП БЪЛГАРИЯ – ТУРЦИЯ ССИ НОМЕР 2007СВ16ІРО008".

Настоящият проект се изпълнява от Сдружение „Европа и Ние“, България в партньорство със Селскостопанската камара на Пънархисар Турция и се съ-финансира от ЕС чрез програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Турция 2007 – 2013 ССИ номер 2007СВ16ІРО008

